

Kwetsbaar! Aflevering 8

Intro en outro stem : Werk, dat betekent niet alleen je eigen boterham verdienen, maar ook jezelf ontwikkelen en andere mensen ontmoeten. Werk is zo belangrijk, want werken is meedoen. In deze podcast hoor je het geluid van MidZuid, het sociaal werkbedrijf van de regio Dongemond. Peter Volkers, commercieel manager, praat met werkgevers, partners en medewerkers over allerlei onderwerpen die betrekking hebben op mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie.

Peter Volkers: Welkom bij weer een nieuwe aflevering van Kwetsbaar. We gaan vandaag praten met Salo Timmermans, hij is directeur van de praktijkschool De Zwaaiikom, en Joyce Meerdink als trajectbegeleider bij MidZuid, en ik zou het graag willen gaan hebben over jongeren en de verbinding naar de arbeidsmarkt. Welkom, Salo en Joyce.

Salo: Dank je wel.

Joyce: Dank je wel.

Peter Volkers: Ik begin traditiegetrouw altijd met wat persoonlijke vragen. Dat is altijd leuk. Joyce, ben je eigenlijk zelf ook kwetsbaar?

Joyce: Ja, dat denk ik wel, gekeken naar de arbeidsmarkt zeker. Ik ben vijf jaar geleden aan mijn rug geopereerd, dus echt fysieke banen, dat wordt voor mij wat lastiger, dus in die zin ben ik wel kwetsbaar.

Peter Volkers: Zie je vaak veel mensen?

Joyce: Ja, zeker.

Peter Volkers: Salo, hoe is dat bij jou?

Salo: Je overvalt me een beetje met de vraag, maar ik voel mezelf niet zo kwetsbaar, gelukkig. Ik realiseer me wel dat dat altijd een momentopname is, en dat er op elk moment van je leven iets kan gebeuren, waardoor je ineens wel kwetsbaar wordt of bent. Ik denk dat dat het is voor mij op dit moment.

Peter Volkers: Wat betekent werk voor jou, of laat ik de vraag anders stellen: zou je ook gelukkig kunnen zijn zonder werk?

Kwetsbaar! Aflevering 8

Salo: Dat is ook een lastige, want ik kan me geen leven voorstellen zonder werk, gelukkig. Ik heb altijd werk gehad en voor mij is in ieder geval werk erg belangrijk. Voor mij is het absoluut een onderdeel van mijn leven, dat bijdraagt aan de betekenis ervan. Ik ben ook dankbaar dat ik al die jaren mooi werk heb gehad.

Peter Volkers: Joyce?

Joyce: Ja, hetzelfde. Ik ben heel blij dat ik werk. Het is sowieso een onderdeel van het bestaan, denk ik, van een mens. Ik ben erg blij dat ik werk kan doen waarbij ik iets bijdraag of meedraag voor de rest van de omgeving, voor de maatschappij. Dat heb ik in het verleden gedaan via Defensie en nu via een bedrijf als MidZuid. Dat vind ik belangrijk in werk.

Peter Volkers: Ook de sociale contacten, denk ik?

Salo: Ja, de sociale contacten, maar voor mij geldt ook dat ik het fijn vind om werk te doen waarvan ik het idee heb dat het bijdraagt aan de samenleving.

Joyce: Juist, daar ben ik het mee eens.

Peter Volkers: Een toegevoegde waarde?

Salo: Ja.

Peter Volkers: Salo, je bent directeur van de praktijkschool De Zwaikom. Wat voor onderwijs betreft dat?

Salo: Praktijkonderwijs is onderwijs voor leerlingen in de leeftijd van twaalf, dertien tot achttien jaar, en voor leerlingen die handig zijn met de handen, en goed kunnen leren door te doen. Het zijn leerlingen die ontzettend veel kunnen, veel potentieel hebben, maar dat vooral kunnen bereiken en aanwenden door praktisch onderwijs te volgen. Daar zetten we dan ook volop in. Het zijn leerlingen die niet zo goed zijn, over het algemeen, in het leren uit boeken en het verwerken van theoretische hoeveelheden stof. Dus wij gooien het vaak over een andere boeg. Per definitie dus veel maatwerk, omdat al die kinderen fundamenteel andere ondersteuningsbehoeften hebben.

Peter Volkers: En als directeur van zo'n praktijkschool: hoe ziet jouw day-to-day business eruit?

Kwetsbaar! Aflevering 8

Salo: Dat is erg verschillend. Ik ben, als ik op de praktijkschool ben, op het ene moment bezig met leerlingen die op dat moment even wat lastig zitten, hoewel daar ook andere collega's mee bezig zijn. Op andere momenten ben ik vooral bezig met het contact leggen, of onderhouden, met partners die van belang zijn. Omdat niemand het zelf kan doen, en ook de praktijkschool niet, werken we ook veel samen met partners, waaronder dus MidZuid. Weer op andere momenten ben ik bezig als directeur, als leidinggevende van een club mensen, met alles wat daarbij komt kijken. En natuurlijk alle facilitaire dingen die bij schooltje spelen komen kijken. Die vragen soms om aandacht.

Peter Volkers: Ja, 'schooltje', dat is toch best een behoorlijke school. Je gaf het al even aan: partners zoals MidZuid. Joyce, jij bent begeleider. Kun jij uitleggen wat jij zoal doet, en wat de verbinding is richting de jongeren?

Joyce: Vanuit bijvoorbeeld in dit geval praktijkschool De Zwaaiikom, moeten ze in het derde, vierde en het vijfde jaar, het ligt er een beetje aan welke leeftijd ze op dat moment zijn, ook stage lopen. Daar vinden wij elkaar. Bij MidZuid hebben we best veel praktische beroepen. In eerste instantie begint praktijkschool De Zwaaiikom in het derde jaar met een groepsstage. We hebben hier een ruimte, en werk dat wij hier uitvoeren, voeren zij ook uit. Het jaar daarna en het laatste jaar zijn het individuele stages, dan kunnen ze in één van onze vier werksoorten stage lopen. Dan ben ik de contactpersoon hier voor de leerling die hier stage loopt.

Peter Volkers: Dan ga je bepaalde trajecten aan?

Joyce: Ja, sommigen starten met een halve dag, anderen beginnen met een hele dag. Vanuit daar gaan we kijken: wat is de prestatie, wat is de inzetbaarheid, wat hebben ze eventueel in de toekomst nodig qua indicatie om of hier te werken, of om buiten de deur met een klein beetje hulp te werken? Dat onderzoeken we in die tweeënehalf, drie jaar dat ze hier in stage rondlopen.

Peter Volkers: Salo, moet ik het zien dat het vertrekpunt voor de jongeren de basisschool is, die is afgerond?

Salo: Over het algemeen wel: de meeste kinderen stromen in in de eerste klas, en komen van de basisschool. Dat kan een reguliere basisschool zijn, maar relatief vaak zijn het kinderen ook die uitstromen vanuit het speciaal basisonderwijs.

Peter Volkers: En de hele opleiding, want ik hoorde net al even derde, vierde, vijfde, is dat vijf leerjaren?

Kwetsbaar! Aflevering 8

Salo: We hebben vijf leerjaren, en de aard van het onderwijs verschuift wel in die vijf jaar. Dus in de onderbouw, klas één en twee, richt de aard van het onderwijs zich vooral op de basisvaardigheden rekenen, taal, lezen, maar ook op zelfredzaamheid: hoe zorg je later voor jezelf, wat komt er allemaal kijken bij zelfstandig wonen, bij vrije tijdsbesteding? Allemaal onderwerpen die op de één of andere manier aan bod komen. In de bovenbouw komt het 'domein werken', zoals wij dat noemen, steeds prominenter in beeld. Dan gaan de stages een plaats krijgen om het werkveld te leren kennen, maar vooral ook om je eigen talenten en je eigen mogelijkheden verder te ontdekken en te ontwikkelen. Vaak is de bovenbouw ook het meest aantrekkelijke stuk van het curriculum, omdat dan daar waar de kansen en mogelijkheden en talenten liggen, veel meer ruim baan krijgt dan in de onderbouw. In de bovenbouw hebben kinderen ontdekt wat ze graag doen, waar ze goed in zijn, en daar gaan we steeds meer van doen. En in de onderbouw proberen we die algemene basis zoveel mogelijk aan te brengen in het aanbod, omdat je ook wil dat kinderen zover mogelijk komen met rekenen, taal en lezen, en ook de tijd krijgen om te ontdekken waar hun talenten liggen. Dat doe je door met alles kennis te maken.

Peter Volkers: Dan krijgt die onderbouw inderdaad rekenen en taal, maar je zegt ook wonen?

Salo: Rekenen en taal speelt ook in de bovenbouw nog een grote rol, maar in de onderbouw zeker ook. Wat was je vraag?

Peter Volkers: Er wordt ook gezegd: wonen. Want ik heb even naar jullie visie gekeken, en dat interesseerde mij wel: het richten op het ontwikkelen van voldoende niveau van basisvaardigheden, maar ook op het gebied van wonen, werken, vrije tijd en burgerschap, om zo volwaardig mogelijk deel te nemen. Als je dan zegt: die aspecten komen op een gegeven moment aan het licht, en je hebt het over wonen of burgerschap, zijn het dan vakken, geef je daar les in, of is dat meer praktijkbijeenkomsten organiseren over het wonen? Hoe moet ik me dat voorstellen?

Salo: Bijvoorbeeld als het gaat over wonen, dan valt daar onder: het leren koken van een potje voor jezelf, het koken vanaf een recept bijvoorbeeld. Maar ook het boodschappen doen, het rond kunnen komen met een bepaald bedrag. Maar ook je persoonlijke hygiëne speelt daar een rol in. De seksuele voorlichting komt daarbij naar voren op een moment. Als het gaat over het Burgerschap gaat het over aspecten van de staatsinrichting, het oude Maatschappijleer, maar ook heel praktisch: hoe ga je om met elkaar, op school of in een straat, met dingen die je tegenkomt, met conflicten? Dus meer die sociale aspecten die komen kijken bij meedoen in de maatschappij. Al die dingen vinden een plekje.

Peter Volkers: Ze leren hoe ze optimaal in de samenleving kunnen rondstappen en daarmee om kunnen gaan?

Kwetsbaar! Aflevering 8

Salo: Precies.

Peter Volkers: Dan werken jullie ook met ontwikkelplannen. Door alle jaren heen, begrijp ik? Je hebt zo'n onderbouw, zo'n eerste jaar. Hoe ziet zo'n ontwikkelplan eruit?

Salo: Die is vrij uitgebreid en heeft wel een vaste opbouw, waarbij in ieder geval wordt stilgestaan bij de factoren die bij elke leerling gelden, die helpend zijn, stimulerend zijn, maar ook de kenmerken die belemmerend zijn om op bepaalde punten tot ontwikkeling te komen. Vanuit dat uitgangspunt worden doelstellingen geformuleerd, die ook in dat plan staan, en die zijn dus ook per definitie individueel. Elk kind heeft zijn eigen doelen en doelstellingen, en die worden in overleg met ouders en de mentor uitgewerkt tot op een niveau, waarop de leerling weet: dit ga ik doen en dat ga ik ervan leren, dat is waar ik hoop te zijn over zes of acht weken.

Peter Volkers: Is dat ontwikkelplan ook de basis om door te kunnen stromen naar het volgende jaar, of moet ik het zo zwart-wit niet zien?

Salo: Het gaat bij ons op school niet zo dat je bijvoorbeeld een x-aantal voldoende of onvoldoende moet halen, en dat je kunt compenseren, en dan doorgaat naar een volgend leerjaar. Dat is een manier van denken en kijken die niet past bij onze school. Een kind zit in een doorgaande ontwikkeling, en heeft vijf jaar de tijd om zich, zolang hij bij ons op school zit, door te ontwikkelen vanaf het niveau waar die op enig moment is. En steeds worden er nieuwe doelstellingen geformuleerd. In die zin maakt het niet zoveel uit in welk leerjaar dat is. Het is wel zo dat we een aantal activiteiten opstarten in een bepaald leerjaar, bijvoorbeeld de stages. Die starten in leerjaar drie, en nog niet in leerjaar twee. Dat heeft ook met leeftijd te maken. Maar er zijn leerlingen die inderdaad op een heel ander niveau met lessen bezig zijn dan andere leerlingen, terwijl ze wel in hetzelfde leerjaar zitten.

Peter Volkers: Dat is een behoorlijk stuk maatwerk?

Salo: Heel veel maatwerk.

Peter Volkers: En Joyce, jij zei net al: vanaf het derde jaar, als ik het goed heb, raak je erbij betrokken. Dus jij krijgt, neem ik aan, ook die ontwikkelplannen in te zien.

Joyce: Ja.

Peter Volkers: Het derde jaar is meer stagegericht?

Kwetsbaar! Aflevering 8

Joyce: Ja, het is meer groepsstagegericht. In dit geval, als we kijken naar praktijkschool De Zwaikom, komen zij naar MidZuid met een hele klas. Ze hebben hier een ruimte, en voeren het werk uit wat wij ook al op de afdeling Productie uitvoeren. Zo raken ze een beetje bekend met een ander bedrijf: hoe hou ik mij daar aan de regels? Dus daar begint de start van de werknemersvaardigheden.

Salò: Een kleine aanvulling daarop: daar beginnen we al mee op de praktijkschool zelf, in jaar één en twee. Daar worden echt de eerste ervaringen opgedaan, maar dat is nog heel beperkt in omvang. Het is eenzelfde type werk, maar dan voor bijvoorbeeld maar een uur of anderhalf uur in een week. Langzaam wordt dat opgebouwd in leerjaar drie, waarbij ze ook in een andere omgeving, waarin andere gedragsverwachtingen een rol gaan spelen, en ook een langere tijd achter elkaar. Vervolgens, wanneer dat goed gaat, kunnen ze de stap zetten naar het stagelopen individueel, bij een bedrijf, waar ineens van je verwacht wordt dat je dat een hele dag kunt volhouden. Ook zonder dat je daarbij begeleiding of aansturing krijgt van je docent of begeleider bij MidZuid, wat in de derde klas nog zo was.

Salò: Dus die opbouw is heel zorgvuldig vorm gegeven, en die is ook van belang om de kans op succes zo groot mogelijk te maken. We vinden het heel belangrijk dat kinderen die al op vrij jonge leeftijd het arbeidsproces ingaan, veel jonger dan de meeste mensen, ook goede kans maken, dat die eerste stappen in het werkveld succesvol zullen zijn. Je groeit door succes, niet door faal ervaringen. Daarom hebben we dit zo ingericht, vanaf het allereerste begin tot en met de vijfde klas, en eigenlijk ook nog daarna. Want ik denk dat het ook nog interessant is om te kijken hoe we die transitie van school naar werk samen vormgeven. Daar spelen we samen, de praktijkschool met MidZuid, maar ook gemeentes een rol in, om dat zo goed mogelijk te doen.

Peter Volkers: Daar komen we zeker nog aan toe. Ik ben even benieuwd: hoe vinden die jongeren dat? Want je krijgt een opbouw in stage-uren, dan wel werken bij bedrijven. Dat betekent enerzijds: goed dat je uit de toch enigszins beschermde omgeving van school raakt, langzaam went. Maar ik kan me ook voorstellen dat ze zeggen: jongens, het is zo leuk, ik wil niet terug naar school.

Salò: Dat wisselt. Sommige kinderen zijn uitstekend op hun plek op school, en doen dat heel graag. Andere kinderen zijn er het liefst zo min mogelijk, en het liefst bezig in de praktijk. Dat verschilt enorm.

Joyce: En dat is het fijne aan een praktijkschool: dat er maatwerk is voor iedere leerling. Want er wordt gekeken: wat is goed voor deze leerling? Is een extra dag stage beter dan een extra dag school? Dan kijken we met elkaar of we dat kunnen realiseren.

Kwetsbaar! Aflevering 8

Peter Volkers: Je zei al: de ouders worden er nauw bij betrokken, bij zowel het ontwikkelplan als de toekomst. Nu heeft een leerling het vijfde jaar positief afgerond. Wat zijn dan de mogelijkheden die die leerlingen hebben?

Salo: Die zijn eigenlijk heel groot. Het is zo dat ongeveer de helft van de leerlingen die uitstroomt, die kiest er toch voor om niet direct te gaan werken, maar nog naar een mbo te gaan.

Peter Volkers: Dus doorstuderen?

Salo: Die gaan doorstuderen en een opleiding volgen op het mbo, in allerlei richtingen. Op de praktijkschool hebben we allerlei vakrichtingen die ze kunnen doen, waar ze diploma's en certificaten in kunnen halen. Zo ontdekken ze waar hun talenten en de mogelijkheden liggen. Daarmee zijn ze toegerust om meteen de arbeidsmarkt op te gaan. Maar desondanks zie je dat ongeveer de helft van de leerlingen denkt: ik heb het wel ontdekt, de groenvoorziening lijkt me wel iets. Dat heb ik op de praktijkschool al gedaan, maar ik ga daar ook een diploma van halen op niveau twee, op het mbo bijvoorbeeld. Hetzelfde kun je zeggen voor bijvoorbeeld dienstverlening of zorg. Dat zie je ongeveer de helft van de leerlingen doen. De andere helft van de leerlingen kiest er inderdaad voor om te zeggen: het is genoeg geweest met het schoolgaan vijf dagen in de week, of drie of twee dagen in de week, net hoeveel ze stage liepen, ik ga aan de slag. En die vinden werk. En niet zelden bij het stagebedrijf waar ze zijn geëindigd, omdat ze daar ook in dienst worden genomen. Soms bij een ander bedrijf, waar we ze graag bij helpen om dat te vinden.

Peter Volkers: Dat beslissingsmoment kan ook voor een leerling natuurlijk al zijn in het derde of vierde jaar? Dat ze zeggen: ik weet het wel, of ik ga doorleren of ik ga echt de praktijk in?

Salo: Ja, en dat staat ook in dat plan. Daarin spreek je ook dit soort dingen met mekaar. Het uitstroomperspectief wordt één keer bepaald, en dat herijk je elk jaar met ouders en met leerlingen: zitten we nog steeds op koers, is doorleren het perspectief? Bij die leerlingen weet je ook zeker dat je rekenen en taal tot op het laatst stevig doortrekt, omdat dat ook belangrijk is op het moment dat je naar een mbo gaat. Dat je het onderste uit de kan hebt gehaald op die gebieden.

Peter Volkers: En Joyce, jij ziet die leerlingen al gedurende jaar twee tot en met vijf, en dan? Nu besluiten ze om niet door te gaan studeren, anders zijn ze voor jou ook uit beeld natuurlijk, wat doe je dan?

Joyce: Er zijn hier uitstroommogelijkheden, en dan komen we een beetje in een

Kwetsbaar! Aflevering 8

technisch verhaal, want dan gaan we het over indicaties hebben. Wat we proberen is altijd zoveel mogelijk de leerlingen naar reguliere bedrijven te krijgen. Maar soms is dat te hoog gegrepen, en dan wordt er gekeken: moet er een stukje jobcoaching bij? Dat kunnen we vanuit hier ook realiseren, samen met de gemeente, en ook met de praktijkschool bekijken: is dat nodig? Dan kunnen ze vaak met een rugzakje alsnog bij een reguliere werkgever aan de slag. Maar het kan ook zijn dat dat nog een stapje te hoog gegrepen is, en dan kan er ook hier uitgestroomd worden.

Peter Volkers: Met 'hier' bedoel je dan MidZuid?

Joyce: MidZuid inderdaad, en dat kan in verschillende vormen en ook daarna: als ze niet besluiten om eerst het mbo te doen, maar gelijk naar een dienstverband toe te gaan, zijn er hier nog voldoende ontwikkelmogelijkheden, die we ook weer via de praktijkweg doen. Dan kunnen ze alsnog een mbo-één of mbo-twee behalen. Alleen dan in de praktijk. Dus ook weer maatwerk voor iedere leerling.

Peter Volkers: En dat doe je in samenwerking?

Joyce: Ja, dat doen we in samenwerking. We hebben de afgelopen twee jaar een project gehad: bij de leerlingen die een beetje tussen wal en schip vallen, waarvan we niet weten welke indicatie het meest passend, dat we daar wat meer tijd vanuit school en vanuit MidZuid er samen insteken om daar goed achter te komen. Wat is passend voor iemand? En dat we vanuit daar stappen maken in het maatwerk dat ze nodig hebben.

Peter Volkers: Wat ik vergeten ben: krijgen ze eigenlijk ook een diploma?

Salò: Zeker, ze krijgen een praktijkschool diploma, wanneer ze aan de criteria voldoen die daaraan ten grondslag liggen. In principe halen de leerlingen een praktijkschool diploma. Daarnaast, en dat is juist het onderscheidende en ook het mooie van praktijkonderwijs denk ik, zijn kinderen ook altijd in de gelegenheid om andere diploma's te halen, die echt horen bij het vakgebied waar zij voor gekozen hebben. Bijvoorbeeld: een leerling die in de derde klas, of de eerste of tweede, al ontdekt dat hij affiniteit heeft met het omgaan en werken met metaal, die kan bij ons op school in de vierde en de vijfde las-diploma's halen, die uitgegeven worden door het Nederlands instituut voor las-opleidingen.

Salò: En wanneer zo'n leerling met het praktijkschool diploma, maar ook met de las-diploma's die hij gehaald heeft het bedrijfsleven tegemoet treedt, dan is hij kansrijker. Hij heeft al aantoonbare, en door de branche erkende vaardigheden en diploma's gehaald. Dus die constructie is krachtig en daar geloven we erg in. En de praktijk bewijst ook al heel lang dat het beroepsveld daar blij mee is, als ze leerlingen van

Kwetsbaar! Aflevering 8

ons krijgen, waarvan ze weten dat die niet alleen aan de theoretische kant, maar ook aan de praktische kant, aan de branche kant, al aantoonbaar vaardigheden hebben opgedaan.

Peter Volkers: Je gaf zelf aan: 50 procent kiest ervoor gemiddeld om door te studeren. Dus dan is de conclusie: 50 procent gaat aan de slag, aan het werk. Maar ik begreep: ook jullie blijven, ondanks dat die vijf jaar afgerond zijn, die leerlingen nog volgen?

Salò: Zeker. Wij houden sowieso van elke leerling twee jaar lang in de gaten hoe het met ze gaat. Dat doen we door contact te hebben met het bedrijf waar ze naartoe zijn gegaan, of de school waar ze naartoe zijn gegaan, en/of met de leerling zelf. Vaak allebei. Dan vragen we hoe het met ze gaat, of ze nog steeds aan het werk zijn, of nog steeds op school zijn. En daar waar dat niet zo is, of op een andere manier dreigt er iets mis te gaan, dan proberen we bij te staan met raad, en als het nodig is, ook met daad. Ik zeg dat we dat in ieder geval de eerste twee jaar doen, maar de praktijk is dat we elk jaar leerlingen hebben, en dat aantal neemt toe, die ook nog vele jaren later een beroep doen op één van onze mensen, omdat het in een latere fase fout is gegaan. We kennen onze leerlingen goed. Die transitie van school naar werk geven we steeds beter vorm. In ieder geval in de eerste twee jaar houden we het in de gaten, maar we zouden daar best nog wel meer mee kunnen en willen.

Peter Volkers: Maar die nazorg, die grote mate van betrokkenheid is echt wel onderscheidend ten opzichte van andere onderwijsinstellingen.

Salò: Ja, dat denk ik wel. Het is ook wel iets wat hoort bij praktijkonderwijs. Het staat ook in de opdracht van praktijkscholen om dit vorm te geven. Alleen de vorm waarin, en de mate waarin je dat doet, daarin ben je wel in belangrijke mate vrij. Je kunt zeggen: we volgen het, en we brengen de cijfers in beeld en dat is het. En dat is wat ik net ook bedoelde te zeggen: ik zie er best veel kansen in als we dat op zouden tuigen. We kunnen, denk ik, een waardevol vangnet zijn, met onze ketenpartners, voor oud-leerlingen, die dat op enig moment nodig hebben. We hebben een best heel succesvolle uitstroom. Elk jaar is de positieve uitstroom, en ik bedoel dan rechtstreekse uitstroom naar vervolgopleiding of werk: meer dan 90 procent stroomt succesvol uit.

Salò: Dus het is maar een enkeling waarbij het niet lukt in te schrijven bij een vervolgopleiding of die werk vindt. Je ziet, als je verder in de tijd kijkt, dat het een aantal leerlingen toch niet goed lukt om werk te houden, of om op school te blijven. Juist dan komt het erop aan dat je het zo hebt georganiseerd met elkaar, om die leerlingen vroegtijdig op te vangen, en weer terug te leiden naar een andere school of naar werk. Want je moet voorkomen dat je alles wat je zo zorgvuldig hebt opgebouwd, twee of drie jaar later ziet sneuvelen en die leerling dan op zichzelf is aangewezen. Soms is dat onvoldoende ondersteund om weer een weg te vinden.

Kwetsbaar! Aflevering 8

Peter Volkers: Joyce, je gaf net aan: sommigen gaan gewoon... Ik kan me voorstellen, zeker als ze extra certificaten of vaardigheden hebben opgedaan gedurende die vijf jaar, dan kunnen ze rechtstreeks solliciteren en bij een werkgever in dienst. Dan heb je daar weinig bemoeienis mee?

Joyce: Vaak lopen ze al in het laatste jaar van de praktijkschool ergens stage, waar ze ook kunnen blijven.

Peter Volkers: Maar waar loop jij zoal tegenaan? Want heb ik het nou goed, als ik snel reken, dat het meestal zeventienjarigen zijn die klaar zijn?

Salo: Zeventien, achttien jaar.

Joyce: Zeventien, achttien.

Peter Volkers: Heb je nog met ouders te maken?

Joyce: Ja, eigenlijk in alle gevallen. Dat begint vanaf het moment dat ik door een school gebeld wordt voor een kennismakingsgesprek. Daar zijn vaak ouders bij aanwezig die willen weten: waar gaat mijn zoon of dochter stage lopen? Hoe ziet dat eruit? Hoe ziet die begeleiding eruit? Is dat een beetje aansluitend met wat er nu ook op school geboden wordt? En zeker tot het moment dat je het contract gaat tekenen, omdat ze in veel gevallen nog maar net achttien zijn. In een contract staan een heleboel moeilijke dingen voor een hoop jongeren, dan zijn zeker ouders daarbij betrokken. Op het moment dat ze in dienst zijn, proberen we natuurlijk wel die zelfredzaamheid zoveel mogelijk bij de leerling, of dan de werknemer, zelf te leggen. Zij zijn verantwoordelijk voor het aanwezig zijn, ze ontvangen salaris en daarvoor moeten ze natuurlijk ook iets doen. Maar soms is dat nog wel eens in samenspraak met school, met ouders. Dat we dat gezamenlijk oppakken om te kijken: hoe kunnen we dit beter maken? En hoe kunnen we die zelfredzaamheid ook beter maken voor die leerling?

Peter Volkers: Dan heb je de leerlingen die niet zo zelfstandig zijn. Die vallen onder de kwetsbare doelgroep. Je gaf al aan: die kunnen ook in dienst genomen worden bij MidZuid. Welke partners moet je daar nog voor inschakelen?

Joyce: In eerste instantie: vanuit school is er bepaald dat een uitstroomprofiel werk is. Dan moeten we in eerste instantie in gesprek met het UWV, want er moet uiteindelijk een papiertje komen waarop vastgesteld wordt: dit zijn beperkingen van een desbetreffende leerling, en die leerling is bij dit of bij dit gebaat. Vaak heeft dat te maken met de hoeveelheid begeleiding die iemand krijgt. Dus daar beginnen we

Kwetsbaar! Aflevering 8

mee. Samen met school gaan we het ontwikkelingsplan doornemen: wat zien we voor uitstroomprofiel, wat zien we dat er nodig is aan begeleiding of eventueel werkplekaanpassing? Dat hele verhaal gaat naar het UWV. Daarmee vragen we een Aanvraagbeoordeling Arbeidsvermogen aan. Dat duurt zes tot acht weken totdat we antwoord krijgen van het UWV. Dat kunnen verschillende papiertjes zijn. Dat kan een indicatie 'banenafpraak' zijn, het kan een indicatie 'beschut werk' zijn, of een indicatie Wajong, nu vanuit de Participatiewet. En als dat papiertje er ligt, moeten we contact opnemen met de gemeente om te kijken: hebben jullie plaats? Is er ruimte om iemand weer in werk te plaatsen?

Peter Volkers: Omdat die gemeente een bepaald budget heeft, en dat is niet oneindig?

Joyce: De gemeente is inderdaad, ook voor iemand met een papiertje, een indicatie, verantwoordelijk voor zijn inwoners, en dat kan zijn in de vorm van loonkostensubsidie. Dan wordt de werkgever, of MidZuid in dit geval, een stukje vergoed in de begeleiding, in misschien iets minder presteren van de leerling. En dat gaat dan alleen nog maar over de indicatie 'Baanafpraak'. Op het moment dat we richting de indicatie 'Beschut werk' gaan, wordt dat een beetje een technisch verhaal. Gemeentes krijgen een potje met geld per jaar, om daar leerlingen met de indicatie 'Beschut werk' van te plaatsen. Alleen zit er een bodem in deze potjes helaas. Als we kijken waar we in de loop van de tijd tegenaan kunnen lopen, is dat er een wachtlijst ontstaat, omdat er geen geld meer in dat desbetreffende potje is. Dat kan ervoor zorgen dat misschien zo'n jongere van achttien jaar wel een jaar op de bank komt te zitten, omdat er in de tussentijd geen oplossing is.

Peter Volkers: Dat zijn natuurlijk wel maatschappelijke problemen waar we tegenaan lopen.

Joyce: Dat is wel een maatschappelijk probleem, denk ik.

Peter Volkers: Het is heel apart dat je, bij wijze van spreken, tegen de ene jongen moet zeggen: prima, we gaan het zo inrichten, we gaan dat doen, en tegen de ander: sorry, maar je komt op de wachtlijst. Dat is, denk ik, ook wel iets wat veelvuldig met de gemeente wordt besproken: welke oplossingsrichting zouden we kunnen opgaan?

Joyce: Dat wordt heel veel besproken. Er zijn in verschillende gemeentes verschillende oplossingen. We proberen zo min mogelijk deze jongeren stil te laten zitten, want dat is in geen geval goed, maar in sommige gemeentes lopen we tegen financiering aan. Als er geen financiering is, ik denk misschien in een ander potje geld te zien, maar als er geen geld is, dan houdt het gewoon op. Maar dit is, denk ik, een maatschappelijk issue dat misschien op een hoger niveau besproken moet worden.

Kwetsbaar! Aflevering 8

Peter Volkers: Daarmee geef je gelijk de problematiek aan, waarvan je afhankelijk bent. Speelt dit bij jou ook Salo?

Salo: Wat mij hierin triggert is dat ik hierin weer hoor, wat je wel vaker tegenkomt, dat het uitmaakt in welke gemeente je woont. Dat blijf ik een vreemde vinden in het kader van kansengelijkheid, dat het blijkbaar zo is dat je, als je in de ene gemeente woont, meer kansen hebt dan als je in een andere gemeente woont, want daar heb je het in dit geval over. Een leerling die een bepaalde ondersteuning nodig heeft, in dit geval beschut werk, om mee te kunnen doen in de maatschappij, die zou in de ene gemeente wel voor zo'n plek in aanmerking komen en in de andere gemeente niet. Dat vind ik een hele vreemde situatie.

Peter Volkers: Ja, dat is eigenlijk ongelijkheid.

Salo: Dat vind ik echt ongelijkheid, ja. En dat is niet het enige onderwerp waarbij je dit tegenkomt. Dit zou ook een pleidooi zijn bijna, om te kijken: kun je op dit soort belangrijke thema's niet groter georganiseerd nadenken dan alleen op gemeentelijk niveau?

Peter Volkers: Er landelijk beleid van maken?

Salo: Ja, landelijk beleid van maken.

Peter Volkers: Dat is een mooi bruggetje, want ik wilde jullie net gaan vragen: de tip van de dag, maar van jou weet ik het eigenlijk al Salo, denk ik. Tenzij je nog andere tips hebt die je wil benoemen.

Salo: Ik denk dat dit een belangrijke is.

Peter Volkers: En Joyce?

Joyce: Ja, daar sta ik helemaal achter, want ik vind dit zo'n belangrijk onderwerp, en ik denk dat we daar met de hele maatschappij naar moeten gaan kijken.

Salo: Ik denk ook: daar waar het op landelijk niveau niet of nog niet lukt, ligt er misschien een uitdaging om dat op regionaal niveau te organiseren. Op die manier zou je er ook naar kunnen kijken.

Kwetsbaar! Aflevering 8

Peter Volkers: Ik weet: in de regio West-Brabant worden er ook wel dit soort samenwerkingsverbanden opgezet, alleen, dat moet eerst landen. En het allerbelangrijkst is: iedereen moet die gelijke kansen hebben, en niet afhankelijk zijn van individuele gemeenten, dan wel partners. Ik denk dat er zeker aandacht voor is. Ik wil jullie hartelijk danken voor dit gesprek, zowel jou Salo als jou Joyce. Ik denk dat we meer duidelijkheid hebben kunnen krijgen over de mogelijkheden die jongeren hebben, maar misschien ook waar we tegenaan lopen op dat vlak. Ik ken jullie allebei als zeer bevlogen en betrokken bij de jongeren, dus dat is mooi. Ook goed, Salo, om even te horen wat de praktijkschool precies behelst. Dat vind ik altijd belangrijk om aan de luisteraars mee te geven. En voor de luisteraars zou ik willen zeggen: tot de volgende uitzending van Kwetsbaar.

Intro en outro stem : Bedankt voor het luisteren. Wil je reageren, laat dan vooral een berichtje achter op onze socials. Abonneer je op onze podcast en deel deze vooral met andere geïnteresseerden. Tot de volgende aflevering van Kwetsbaar.